

TEMPO RASTU CIEN NA SLOVENSKU JE VYSOKÉ, ALE V POROVNANÍ SO SUSEDMI NA TOM NIE SME TAK ZLE

Podľa prvého odhadu za november (Eurostat) inflácia (medziročné tempo rastu HICP) v eurozóne klesla z 2,9 na 2,4 % a na Slovensku zo 7,8 na 6,9 %. Pre štáty mimo eurozóny ešte nie sú dostupné dáta za november. V októbri malo Slovensko druhú najnižšiu medziročnú infláciu vo V4 po Poľsku (6,3 %).

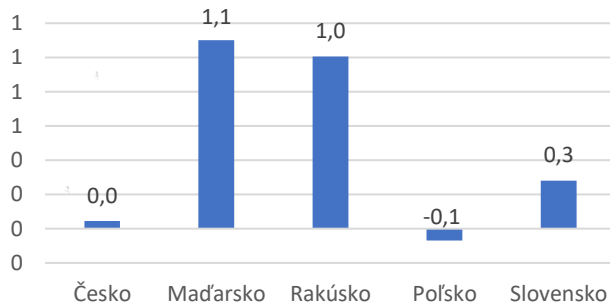
- Medzikvartálny rast inflácie (august až október 2023 oproti máju až júlu 2023) bol na úrovni 0,3 % (Graf 1). Rýchlejšie rástla v Maďarsku a Rakúsku (1,1 a 1,0 %), pomalšie v Česku a Poľsku (0 a -0,1 %).
- Od decembra 2019 na Slovensku ceny kumulatívne vzrástli o 30,9 %. S výnimkou Rakúska (21,7 %) však u susedov ceny rástli ešte rýchlejšie. V Poľsku o 35,8 %, v Česku o 36,1 % a v Maďarsku o 46,1 % (Graf 2). S výnimkou niekoľkých mesiacov na začiatku roka 2020 malo Slovensko druhý najnižší rast cien v regióne po Rakúsku.
- Významným inflačným faktorom v regióne aj na Slovensku bol rast cien potravín v roku 2022. Najviac zasiahnuté bolo Maďarsko. Druhým silným faktorom bola cenová regulácia energií.
- Deregulácia cien energií sa výrazne prejavila na prelome rokov v Česku. V Rakúsku išlo o kombináciu rastúcich cien pohonných hmôt, bývania a oblečenia. V Poľsku sa rastúce ceny dopravy a energií na prelome 2021/22 postupne preliali do cien potravín.

TRHOVÁ CENA PLYNU MIERNE KLESLA, ALE BEZ ŠTÁTNYCH KOMPENZÁCIÍ BY DOMÁCNOSTI PLATILI OMNOHO VIAC

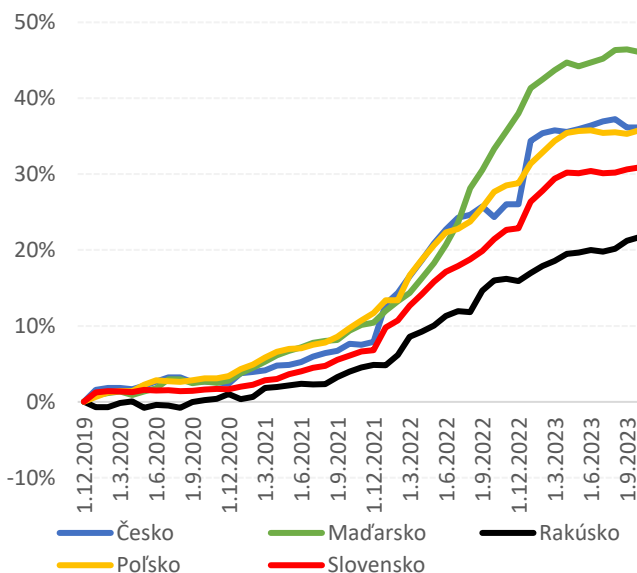
Keďže sú priemerné trhové ceny plynu nižšie ako vlni, Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) znížil maximálne sadzby taríf na rok 2024 pre domácnosti v priemere o 27 %. Bez aktuálnych štátnych kompenzácií by platili v novom roku viac ako dvojnásobok. Vláda chce v dotovaní cien plynu pokračovať.

- Po započítaní poplatkov za distribúciu a prepravu, avšak bez započítania dotácií od štátu, by sa tak priemerný mesačný účet domácností využívajúcich plyn na varenie, kúrenie a ohrev vody znížil o 22 % z 354 eur v roku 2023 na 276 eur v roku 2024. Vzhľadom na to, že vláda tento rok kompenzovala účty za plyn, domácnosti mesačne platili v priemere iba 133 eur. Ak by vláda ceny plynu nedotovala, skutočný nárast by bol 107 %.
- Štát za prvých 9 mesiacov tohto roka vynaložil na kompenzácie cien plynu pre domácnosti 810 mil. eur. Pri nezmenenom vývoji spotreby konečná suma na opatrenie dosiahne 1,14 mld. eur.
- Ministerka hospodárstva tvrdí, že vláda zachová pre domácnosti rovnaké ceny plynu ako doteraz. Konečná suma výdavkov by mala byť vzhľadom na aktuálne trhové ceny nižšia. Na kompenzovanie cien energií v budúcom roku však už vláda nemôže počítať s financiami z fondov EÚ (približne vo výške 1 mld. eur na rok 2023) a bude musieť hľadať iné zdroje.
- ÚRSO má povinnosti, lehoty a termíny týkajúce sa cenovej regulácie vyplývajúce zo zákona. V mimoriadnych situáciách zákon umožňuje vláde prostredníctvom nariadenia určiť ceny a podmienky ich uplatnenia. V takom prípade sa cenové rozhodnutia vydané regulátorom neuplatnia.

Graf 1: Zmena cien spotrebiteľského koša tovarov a služieb na kvartálnej báze (% , 08-10/2023 vs 05-07/2023)

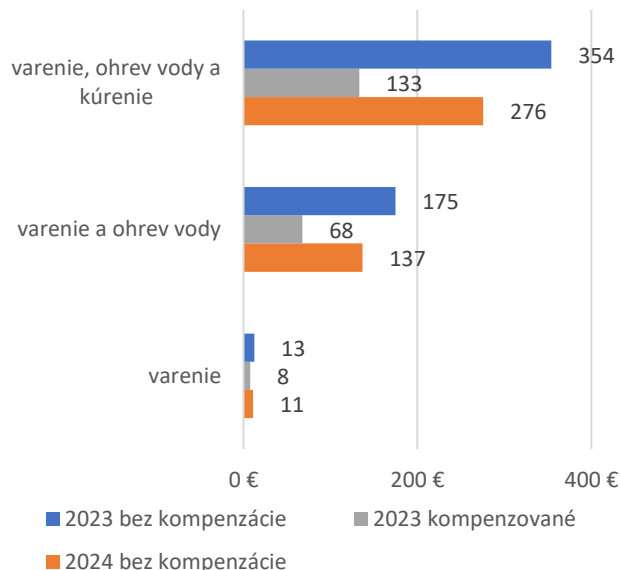

Graf 2: Kumulatívna inflácia od 31. 12. 2019

Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostatu

Graf 3: Priemerná výška mesačného účtu domácností za spotrebu plynu

1 Zdroj: ÚRSO, dodávateľia plynu, SPP distribúcia, vlastné spracovanie ISA

SLOVENSKÝ CESTOVNÝ RUCH SA ZOTAVUJE Z PANDÉMIE, ŤAHÁ HO DOMÁCA KLIENTELA

Návštevnosť v zariadeniach cestovného ruchu na Slovensku postupne rastie, ale stále nedosiahla úroveň pred pandémie. Prevažujú domáci turisti.

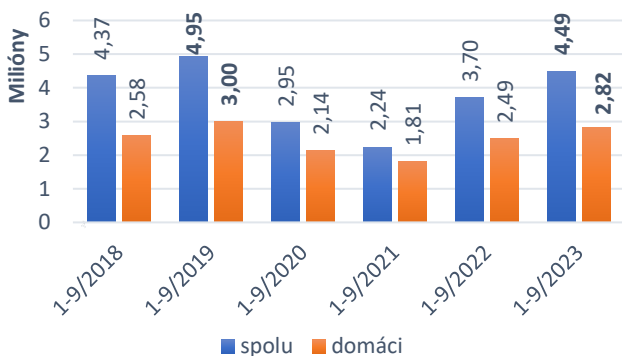
- Počet návštevníkov ubytovacích zariadení na Slovensku za 9 mesiacov tohto roka dosiahol takmer 4,5 milióna. Je síce medziročne vyšší (o 22 %) avšak stále nižší (o 9 %) ako bol v rovnakom období rekordného roka 2019, keď dosiahol bežmála 5 miliónov (Graf 4).
- Zahraničných turistov bolo tento rok o 14 % menej ako v roku 2019 a domácich o 6 % menej. Obnovil sa pomer domácich a zahraničných návštevníkov pred pandémie 3 ku 2 (60 % oproti 40 %). Počas pandemického roka 2021 klesol podiel zahraničných turistov pod 20 %.
- Návštevnosť v septembri 2023 od prepadu v roku 2020 postupne stúpa a momentálne sa najviac približuje roku 2019. Celkovo k septembrovej návštevnosti úspešného roka 2019 chýbalo ubytovateľom 34-tisíc (6 %) návštevníkov. Počet domácich návštevníkov pred štyrmi rokmi a teraz sa takmer vyrovnal (Graf 5).

VÝDAVKY CESTUJÚCICH NA SLOVENSKU EŠTE NEDOSIAHLI PREDPANDEMICKÚ ÚROVEŇ

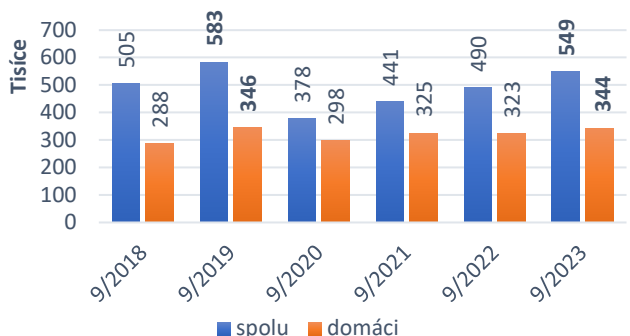
Celkové výdavky na turizmus na Slovensku dosiahli v roku 2022 po očistení o infláciu približne 80 percent výdajov z roku 2019. To platí rovnako pre slovenských cestujúcich ako aj pre zahraničných cestujúcich zo štátov EÚ27. (Graf 6)

- Celkové výdavky cestujúcich po zohľadnení inflácie nedosiahli predpandemickú úroveň ešte ani v jednom zo štátov V4. Najbližšie k úrovni roka 2019 sa dostalo Poľsko (98 %). Maďarsko na tom bolo podobne ako Slovensko (80 %) a najďalej bolo v roku 2022 Česko (64 %).
- V rámci cestovného ruchu míňali občania SR v roku 2022 viac v zahraničí ako na Slovensku. V zahraničí minuli najviac za ubytovanie a prepravu (0,62 a 0,41 miliárd eur). Na Slovensku ich stálo najviac ubytovanie a ostatné výdavky - napr. výlety alebo vstupné (0,44 a 0,33 miliardy eur) (Graf 7).
- Občania SR míňali na cestovanie v zahraničí v roku 2019 výrazne viac ako na Slovensku (2,4 oproti 1,3 miliardy eur). V roku 2022 bol tento pomer omnoho vyrovnanejší (1,7 oproti 1,3 miliardy eur v prospech zahraničia).
- Najviac zahraničných návštevníkov v slovenských ubytovacích zariadeniach v roku 2022 bolo z Česka (563 tisíc), Poľska (190 tisíc) a Nemecka (126 tisíc). (Graf 8) Rovnako tomu bolo aj pred pandemiou.
- Najvyšší podiel zahraničných návštevníkov smeroval do Bratislavského kraja (41 %).
- Najviac domácich návštevníkov smerovalo v roku 2022 do Žilinského (24,5 %) a Prešovského kraja (21 %).

Graf 4: Počet návštevníkov od januára do septembra

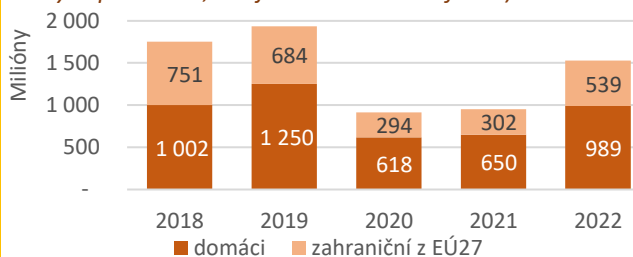

Graf 5: Počet návštevníkov v mesiaci september

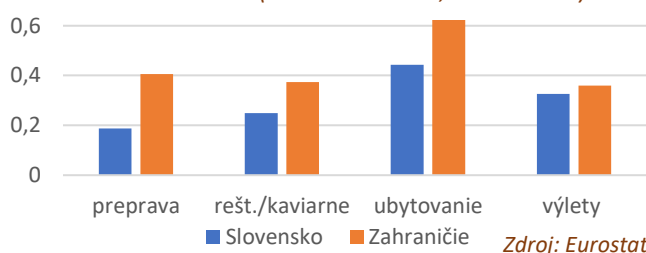

Zdroj : Štatistický úrad SR

Graf 6: Celkové výdavky cestujúcich na Slovensku (trvanie cesty aspoň 1 noc, údaje sú očistené o infláciu)

Graf 7: Výdavky občanov SR na cestovný ruch na Slovensku a v zahraničí (v miliardách eur, v roku 2022).

Zdroj: Eurostat

Graf 8: Počet zahraničných návštevníkov v ubytovacích zariadeniach v roku 2022 podľa ich pôvodu

